

GRADUAAT IN DE VERKEERSKUNDE EN DE MOBILITEIT

SAMENWERKINGSVERBAND VIVES HBO5 ZUID

TOETS NIEUWE GRADUAATSOPLEIDING • ADVIESRAPPORT

5 JANUARI 2019

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	8
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	10
2.4	Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	12
2.5	Eindoordeel.....	13
3	Beoordelingsproces	14
4	Overzicht oordelen	15
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	16
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	17
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie	18
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	19
	Bijlage 5: Lijst met afkortingen	20

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding graduaat in de verkeerskunde en de mobiliteit gevalideerd op 10 december 2018.

Aansluitend bij de behoeftes van het werkveld heeft het samenwerkingsverband VIVES HBO5 Zuid, bestaande uit de Katholieke Hogeschool VIVES Zuid en het CVO MIRAS, de graduaatsopleiding in de verkeerskunde en de mobiliteit ontwikkeld. Het werkveld is betrokken bij het opstellen van de DLR door een VLHORA-werkgroep. Het samenwerkingsverband beschikt over een degelijke en gestructureerde organisatie, waarin de expertise met niveau 5 van het CVO wordt geïntegreerd in de onderwijskundige structuur van de hogeschool.

Aandachtspunt hierbij is een goede begeleiding en ondersteuning van het CVO-personeel.

De commissie waardeert de samenspraak met en de betrokkenheid van het beroepenveld bij de opleiding, en bij de ontwikkeling daarvan. Ze onderschrijft de sterke aansluiting van de opleiding bij het werkveld en ziet daarin een stevig draagvlak voor het geboden onderwijs. De opleiding beantwoordt qua niveau en oriëntatie aan niveau 5 van de Vlaamse kwalificatiestructuur. De commissie steunt de keuze voor het kader waarin de studenten vakkennis en de toepassing daarvan krijgen aangereikt en waarin hun autonomie wordt gestimuleerd, en voor de stevige praktijkcomponent in de vorm van werkplekleren. Ook is ze zeer te spreken over de aanwezige expertise met zowel het werkveld als de doelgroep binnen het onderwijsteam. De begeleiding van studenten door coaches uit het werkveld versterkt de verwevenheid van de opleiding met de praktijk.

In voorbereiding op de start van de nieuwe opleiding ziet de commissie nog enkele aandachtspunten die aan het slot van dit samenvattend advies worden benoemd in de vorm van aanbevelingen. Als grootste aandachtspunt ziet de commissie het faciliteren van speciale trajecten voor generatiestudenten en zij-instromers uit een ander werkveld. De commissie is van mening dat de inhoud en de vormgeving van het programma, met inbegrip van de onderwijs- en leervormen en met de sterke wisselwerking tussen theorie en praktijk, de studenten in staat zullen stellen de beoogde leerresultaten te bereiken. Programma, personeel en voorzieningen vormen een samenhangende leeromgeving. De gehanteerde onderwijs- en leervormen zijn passend bij de vooropgestelde competenties en de ontwikkelde opleidingsspecifieke gedragsindicatoren. Er is daarbij in het programma aandacht voor het internationaliseringsaspect. Door de permanente evaluatie kan men snel bijsturen. In dit kader is ook de integratie van de bestaande intensieve studentbegeleiding in de nieuwe opleiding van belang.

Het toetsingsbeleid kent een solide basis waarop voortgebouwd kan worden bij het nader concretiseren richting de graduaatsopleidingen. De commissie is van mening dat de kwaliteit van de evaluatie voldoende geborgd is, mede door de overlegstructuur die participatie van de betrokkenen bevordert. Zij vertrouwt erop dat het evaluatiesysteem op maat wordt ingericht, waarbij de validiteit van toetsing is geborgd en de betrouwbaarheid wordt ondersteund door het meerogenprincipe en ingebouwde controles. Ook het sterke kwaliteitsmodel moet nog toegespitst worden op de graduaatsopleidingen.

De visitatiecommissie die de aanvraag van het samenwerkingsverband VIVES HBO5 Zuid voor de opleiding graduaat in de verkeerskunde en de mobiliteit heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtend gesprek.

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de nieuwe opleiding, formuleert de commissie de volgende aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het huidige oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding.

De visitatiecommissie (hierna: commissie) beveelt de opleiding aan:

- Internationale benchmarking structureel op te pakken om de opleiding duidelijker te positioneren;
- Trajecten te faciliteren voor generatiestudenten en zij-instromers uit een ander werkveld, inclusief het voorzien in een goede werkplek (begeleiding);
- De bestaande intensieve studentbegeleiding met veel feedbackloops waardoor tijdig bijgestuurd kan worden, te integreren in de kwaliteitscyclus van de nieuwe opleiding;
- Bij werkplekleren te borgen dat in een werkplek alle competenties terugkomen zodat de eindkwalificaties aangetoond kunnen worden, en wanneer dit niet het geval is, te bepalen welke maatregelen worden getroffen;
- Het Onderwijs- en Examenreglement nader toe te spitsen op de graduaatsopleidingen, met de juiste aandacht voor deze specifieke doelgroep (o.a. bij bindende bepalingen);
- Verder werk te maken van de concretisering voor het graduaatsniveau van het systeem van beoordeling, toetsing en examinering en de opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg, inclusief nadere invulling van (het vervolg van) het verbeterproces.

Den Haag, 5 januari 2019

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de opleiding graduaat in de verkeerskunde en de mobiliteit van VIVES HBO5 Zuid,

Guy Aelterman
(voorzitter)

Carlijn Braam
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

De graduaatsopleiding in de verkeerskunde en de mobiliteit is gesitueerd binnen het studiegebied 'handelswetenschappen en bedrijfskunde' van de Katholieke Hogeschool VIVES. Binnen het samenwerkingsverband VIVES HBO5 Zuid zorgt het CVO MIRAS voor de inhoudelijke component en de Katholieke Hogeschool VIVES Zuid voor de onderwijskundige component. De hogeschool kiest voor een integratie van de graduaatsopleidingen in het eigen studiegebied. De DLR zijn opgesteld door een VLHORA werkgroep, samengesteld uit de twee samenwerkingsverbanden (PXL en VIVES) die het graduaat VKM willen aanbieden. Over de leerresultaten is een bevraging uitgevoerd bij het werkveld, internationale experts en alumni, waaruit naar voren kwam dat de beoogde leerresultaten op het juiste niveau geformuleerd zijn. De leerresultaten zijn geconcretiseerd in gedragsindicatoren, bestaande uit technische beroepsspecifieke en enkele algemene gedragsindicatoren. Voor elke indicator wordt bepaald op welk niveau deze in een opleidingsonderdeel zal worden afgetoetst. De gedragsindicatoren zijn goedgekeurd door de POC, waarin eveneens het werkveld is vertegenwoordigd. Met dit alles is de rol van het beroepenveld duidelijk aanwezig.

De opleiding richt zich voornamelijk op zij-instromers die reeds in het werkveld van de verkeerskunde en de mobiliteit tewerkgesteld zijn, maar is ook toegankelijk voor generatiestudenten of zij-instromers die een carrièreswitch willen maken. Het programma houdt rekening met de eigenheid van niveau VKS 5 en is ontwikkeld op basis van de vooropgestelde instroom en een aantal expliciete vragen vanuit het werkveld (opvolging en evaluatie van verkeersmaatregelen; vorming inzake interne en externe communicatie). Bij aanvang kunnen studenten zich oriënteren via een intakegesprek. In de afgelopen 20 jaar bestond de instroom voornamelijk uit mensen die al in de praktijk werkzaam waren. In deze gevallen kan WPL op de eigen werkplek gebeuren met daarnaast alternatieve opdrachten voor deeltaken zodat alle competenties worden ontwikkeld. Bij instroom vanuit een ander werkveld geldt dat een werkplek wordt toegewezen. De opleiding is bezig met het vastleggen van werkplekken via onder andere het netwerk van docenten. Onder de instromende studenten bestaan niveauverschillen, variërend van niveau 4 tot niveau 7. Omdat niet wordt uitgegaan van voorkennis en zij-instromende vakspecialisten vooral kennis van een bepaalde niche hebben en hun blik zullen verruimen, speelt dit verschil volgens de opleiding geen rol. De mix van studenten met en zonder werkervaring blijkt juist een meerwaarde te hebben; ze trekken elkaar naar een hoger niveau, ondersteund door de docent.

Toekomstig werkveld van studenten is onder meer het lokaal en regionaal bestuur (gemeentes, provincies), waar de laatste jaren steeds meer nood is aan praktisch geschoolde mobiliteitsdeskundigen die met een visie op duurzame mobiliteit zelfstandig aan de slag kunnen. Naast de overheid en belangengroepen stellen ook grote bedrijven steeds vaker mobiliteitsspecialisten aan. Het programma is in relatie tot het beroepenveld deels herzien. Zo is er onder aanmoediging van het werkveld een vak verkeersnetwerken ingevoerd, waarin de (koppelingen tussen) netwerken meer aan bod komen, en ligt er een voorstel om vakken over mobiliteits- en vervoersmanagement gecombineerd aan te bieden. Ook speelt de opleiding in op mobiliteitstrends als milieu/duurzaamheid en blijft in dit kader evalueren. Alumnigegevens worden bijgehouden. Zodoende weet men dat alle oud-studenten werk hebben. Plan is om het alumninetwerk te versterken voor een kruisbestuiving met de opleiding; door minimaal jaarlijks contact te hebben, kan men inspelen op trends.

De afgestudeerden worden na een aantal jaar bevraagd over de inhoud van de opleiding. CVO MIRAS geeft aan verheugd te zijn aan te kunnen sluiten bij Hogeschool VIVES, om sterkere contacten te kunnen leggen.

Op internationaal vlak is er onder andere contact met een hbo-opleiding in Nederland die inhoudelijk op dezelfde lijn zit, waarmee ervaringen worden uitgewisseld. Docenten delen ook expertise via buitenlandse excursies. In Diepenbeek (Hogeschool PXL) is een vergelijkbare graduaatsopleiding voorzien; de opleidingen hebben hierover overeenstemming bereikt en hanteren een vrij uniforme wijze van toepassen, met andere accenten.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de DLR goed zijn afgetoetst. De rol van het beroepenveld is duidelijk aanwezig, onder andere via een bevraging van het werkveld over de DLR, de door de POC goedgekeurde gedragsindicatoren en een permanente aftoetsing van de leerresultaten bij het werkveld, waarop het programma wordt aangepast. Wel merkt de commissie op dat het grote aantal gedragsindicatoren, hoewel interessant om de link te leggen met opleidingsonderdelen, complex kan zijn in samenhang met de DLR en competenties, en vraagt dat de opleiding op dit punt rekening houdt met de suggesties uit het werkveld.

De commissie is positief over de aanwezige transparantie, de goede alumnibevraging die interessante input oplevert en de informatie voor werkplekbegeleiders. Door mensen uit de praktijk te laten begeleiden, kan deze praktijk in de opleiding verweven worden. Het dossier is logisch opgebouwd en bevat veel informatie. Desondanks had de commissie

De commissie vraagt aandacht te besteden aan het faciliteren van speciale trajecten voor zij-instromers uit een ander werkveld. Het vinden van een werkplek met goede begeleiding is van belang, evenals het opvolgen van de begeleiding/beoordeling vanuit deze werkplek en het bewaken van de onafhankelijkheid van (feedback van) de coaches. Ook vraagt zij om de beroepsprofielen en werkmogelijkheden nog verder te expliciteren. De commissie is benieuwd welk aanbod ontwikkeld zal worden, mede met het oog op de vragen vanuit het werkveld over de concrete invulling van niveau 5 en de indeling van het tweede en derde jaar.

Hoewel (beperkt) voorzien van internationale inbreng, komt in de opzet van de opleiding de internationale dimensie niet sterk naar voren. Dit aspect kan volgens de commissie nog beter uitgewerkt worden, met gebruik van internationale expertise en benchmarking.

De commissie is algemeen gesproken tevreden over de mondelinge toelichting bij de vraagpunten. Wel vraagt ze nog specifieke aandacht voor de groep zij-instromers, de beroepsprofielen en voor de internationale inbreng. De commissie stelt vast dat het beoogd eindniveau van de opleiding qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen weerspiegelt die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De opleiding wordt aangeboden in Kortrijk en kan gebruikmaken van de voorzieningen op de campus en de aanwezige infrastructuur van het studiegebied Handelswetenschappen en Bedrijfskunde. Het onderwijsconcept is opgebouwd aan de hand van vier heldere leerlijnen die complementair zijn, thematische periodes die evolueren van eenvoudig naar complex en een praktijkgericht pedagogisch model (4C/ID) gebaseerd op authentieke beroepssituaties en zowel theoretisch als praktisch gevalideerd. Het curriculum is nauwkeurig en uitgebreid beschreven. De opleiding beoogt een samenhangende leeromgeving te bieden waarin een voortdurende wisselwerking is tussen de opleiding en de werkplek.

In goed gedocumenteerde ECTS-fiches zijn beoogde doelen, inhouden, werkvormen en evaluatie uitgewerkt per opleidingsonderdeel voor de eerste 60 ECTS. Het aantal ECTS is afgestemd op de verwachte werklast voor studenten; men houdt de belasting voor studenten in de gaten, onder andere via het portfolio dat studenten bijhouden. Al eerder, in 2007, is de opleiding aangepast aan de vraag vanuit het werkveld. Er is zodoende ervaring met het bepalen van de zwaarte van de opleidingsonderdelen. Intentie van de opleiding is om de ECTS-fiches nog aan te passen zodat duidelijk is waar welke leerresultaten en indicatoren afgetoetst worden en het voldoende transparant is welke inhouden aan bod komen. De gekozen werkvormen binnen de verschillende leerlijnen zijn afgestemd op de beoogde leerresultaten van elk opleidingsonderdeel. Bij instroom beginnen de studenten kleinschalig; langzaamaan wordt de materie uitgebreid en in een grotere context geplaatst. Door de wisselwerking met het werkveld wordt het geleerde concreet – er is een duidelijke connectie met WPL. Het bezoeken van een werkplek wordt vanaf de start van de nieuwe opleiding toegevoegd aan een OPO. In WPL en diverse OPO's worden competenties aangeleerd via meerdere, kleinere deeltaken.

Het opleidingstraject omvat de door de overheid vastgestelde 90 studiepunten en wordt aangeboden in drie keer twee semesters van 14 weken. De keuze om 90 studiepunten te spreiden over zes semesters is gebaseerd op overleg met de resonantiegroep en de eigenheid van de doelgroep; door de studielast te spreiden, blijft een combinatie met werken mogelijk. Wekelijks gaat de student gemiddeld 6 uur naar school en anderhalve dag naar de werkplek (hybride traject). Elk semester is opgebouwd rond een beroepsthema, waaraan de OPO's en WPL gekoppeld zijn. OPO's biedt men binnen een semester opeenvolgend aan, met na elk OPO een toetsmoment. Ook zijn er individuele trajecten mogelijk met onder andere afstandsonderwijs. Er is oog voor specifiek op deze studenten afgestemde studiebegeleiding, in de vorm van instroombegeleiding, studie- en uitstroom-/doorstroombegeleiding.

Tijdens de opleiding is WPL een essentieel onderdeel, waarin studenten praktijkervaring opdoen met de bijbehorende attitudes, hun visie verbreden en meer capaciteiten ontwikkelen. WPL wordt maximaal ingevuld op een authentieke werkplek. Aan elke student is in principe één werkplek verbonden, zodat studenten deze grondig leren kennen; een bewuste keuze die gemaakt is na overleg met de resonantiegroep. WPL omvat 41 van de 90 studiepunten (inclusief het aan de werkplek verbonden praktijkproject) en wordt direct vanaf de start ingebed in de opleiding. Binnen WPL wordt de reeds verworven kennis verder uitgediept en geëvalueerd. Er vindt een werkplekscan plaats alvorens een bedrijf wordt geselecteerd als werkplek, waarbij de opleiding duidelijke criteria hanteert voor een goede werkplek. Voor de werkplekcoaches wordt een vormings-traject opgezet. Studenten krijgen per semester (een) opleidingsonderdeel-overstijgende themagerichte werkplekopdracht(en) die ze op de werkplek uitvoeren, zodat zij met diverse verkeerskundige en mobiliteitsprojecten in aanraking komen.

Er wordt gewerkt naar toenemende autonomie en verantwoordelijkheid van de student. Flexibiliteit en maatwerk worden geboden om alle competenties uit het competentieraster aan te kunnen leren.

Omdat het werkveld heeft aangegeven behoefte te hebben aan mensen die goed kunnen communiceren en kennis kunnen overbrengen, heeft de opleiding presentatievaardigheden opgenomen in het programma en vormt communicatie een rode draad in de opleiding. Naast het uitvoeren van technische onderzoeken leren studenten ook gedragsonderzoeken te verrichten met behulp van bijvoorbeeld interviewtechnieken. Zo krijgen studenten aangereikt waar behoefte aan is in het werkveld, in nauwe afstemming met dit werkveld; een uit te voeren onderzoek zal opgezet worden in overleg met de leidinggevende van een student. Reflecteren komt terug in een rollenspel als onderdeel van het vak communicatie, waarbij tweedejaarsstudenten vragen stellen aan studenten uit het eerste jaar.

Het personeel komt mee uit het CVO en heeft ruime ervaring met het werkveld, de doelgroepen (zij-instromers) en het graduaatsniveau; de acht docenten gaven al les aan de HBO5-opleiding verkeerskunde en zijn allen zelf ook nog werkzaam in het veld. Zij kunnen een goede ondersteuning bieden aan de gevarieerde studentenpopulatie. Er wordt ingezet op professionalisering van de docenten, onder andere in de vorm van een onderwijsdag, themadagen en aanvangsbegeleiding, en er is voor hen vorming en begeleiding voorzien. Vanuit Hogeschool VIVES heeft men – nu en in de toekomst – aandacht voor de begeleiding van docenten in het toepassen van het gekozen onderwijsconcept. Docenten zijn al doordrongen van dit concept door de (door henzelf) opgestelde ECTS-fiches.

Aandacht voor internationalisering is er onder andere in de vorm van een internationale studiereis in het laatste semester in samenwerking met het werkveld en organisaties en door internationalisation@home. Verder zal een oefening in WPL dit jaar zijn om een verkeersplan in het buitenland te bekijken en dit toe te passen op het mobiliteitsplan in een Vlaamse stad.

Overwegingen

De commissie constateert dat de opleiding een slim georganiseerde wisselwerking kent tussen de theoretische en praktische leerlijnen. Het leren is gelaagd, praktijkgericht en opgebouwd vanuit de authentieke beroepscontext van de werkende; de (project)opdrachten kennen een mooie parallel met de in het werk gebruikte methodiek en hebben zo direct meerwaarde voor student en werkplek. De commissie vindt de integrale theoretische lijn in het programma wat eng, maar heeft overall een positieve indruk van de opbouw en uitwerking van het curriculum. Reflecteren (op eigen gedrag, ontwikkeling en prestaties) heeft een mooie plaats gekregen in de werkvormen en toetsing.

Waardering is er voor de plek die WPL krijgt in het programma en voor de begeleiding die hierin voorzien is. Ook stelt de commissie met genoeg vast dat de input van het werkveld is meegenomen in de opzet van het curriculum, zodat studenten direct inzetbaar zijn. De praktijk wijst uit dat studenten makkelijk werk vinden. Omdat men uitgaat van één werkplek per student is het van belang om 1) hierin alle competenties terug te laten komen en een diversiteit aan organisatiecomplexiteit te borgen, zodat de eindkwalificaties aangetoond kunnen worden, en 2) te bepalen welke maatregelen worden getroffen wanneer blijkt dat er tekorten zijn om op betreffende plek of met betreffende begeleidingscontext de leerdoelen te behalen. Daarnaast is een goede werkplekbegeleiding essentieel.

Door de permanente evaluatie kunnen leerpunten uit bijvoorbeeld WPL direct vertaald worden in het programma. Zaken die volgens de commissie de kwaliteit en uniformiteit van de opleiding ten goede komen, zijn onder meer ook de goed uitgewerkte werkvormenmatrix, het vormingstraject voor coaches, het werkplekleerteam en de criteria voor WPL (werkplekscan). Het internationaliseringsaspect lijkt in het programma goed vertegenwoordigd.

Omdat het onderwijsconcept gericht is op zij-instromers die al werken in de sector, vraagt de commissie zich af hoe men de opleiding inhoudelijk en organisatorisch toegankelijk maakt voor andere groepen als generatiestudenten of carrièreswitchers.

Het lerarenteam beschikt over veel ervaring met niveau 5, de doelgroepen en het werkveld. Hoewel voor een aantal personeelsleden deze werkervaring nogal gedateerd lijkt, stelt de commissie toch vast dat verscheidene docenten nog volop in de praktijk staan. Ook de voorziene professionalisering en begeleiding van docenten verdient lof. Op het vlak van professionalisering wil de commissie meegeven het gebruikte onderwijsmodel zoveel mogelijk van onnodige (pedagogische) complexiteit te ontdoen. Het model is goed verantwoord maar moet hanteerbaar en controleerbaar blijven. Aandachtspunten zijn verder een blijvende goede begeleiding en ondersteuning van het in VIVES te integreren personeel uit CVO MIRAS en het behoud van de in het CVO aanwezige expertise met zij-instromers.

De commissie is van mening dat de inhoud en de vormgeving van het programma, met inbegrip van de opleidingsspecifieke onderwijs- en leervormen, de toegelaten studenten in staat zullen stellen de beoogde leerresultaten te bereiken, ondersteund door de expertise van het in te zetten personeel, de uitstekende aanwezige infrastructuur en het ontvankelijk verklaarde budget. Voor WPL wordt met 41 van de 120 studiepunten voldaan aan de decretaal vereiste omvang van een derde deel werkplekleren.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

De toetsvisie van de Katholieke Hogeschool VIVES is gebaseerd op het stimuleren tot leren en reflecteren enerzijds, en het nagaan of de leerdoelen gehaald worden anderzijds. Daarbij wordt uitgegaan van het principe dat de toetsing het leerproces stimuleert (in de vorm van formatieve evaluatie en feedback), dat in het toetsen een gedeelde verantwoordelijkheid zit van het opleidingsteam – waar bij de evaluatie of toetsing meestal gebruik wordt gemaakt van het vierogenprincipe, onder andere bij het praktijkproject en WPL (de beoordeling van WPL gebeurt door de werkplekbegeleider in samenspraak met de werkplek-coach) – en ten slotte dat toetsen een authentiek gebeuren is waarbij competenties als geheel worden geëvalueerd en niet kennis, attitude en vaardigheden afzonderlijk. Aldus wordt het eindniveau op een evenwichtige wijze getoetst en beoordeeld en wordt op een mooie wijze vanuit speerpunten gedacht.

Het toetsbeleid en de kwaliteitsborging daarvan zijn vastgelegd in het OER. Toetsbeleid specifiek voor de graduaatsopleidingen wordt uitgewerkt in academiejaar 2018-2019, waarop het OER wordt aangepast. In 2019-2020 volgt installatie van de toetscommissie. Door de dienst onderwijsbeleid zijn toetsfiches uitgewerkt die aan de docenten inspiratie en ondersteuning bieden om tot een valide, transparante en betrouwbare manier van evalueren te komen. De toetsing van de opleidingsonderdelen is door het opleidingsteam uitgewerkt in een toetsmatrix en ECTS-fiches per opleidingsonderdeel. Na elk semester (twee keer per academiejaar) worden herkansingen georganiseerd. De gekozen toetsvormen zijn aangepast aan de omschreven leerdoelen en zetten in op het meten van een competentie in zijn geheel, met aandacht voor evaluatie in praktijksituaties die lijken op de reële toetspraktijk. Toetsmatrix, leerresultatenmatrix en werkvormenmatrix worden op elkaar afgestemd. Bij het beoordelen van WPL wordt gewerkt met een competentieraster, waarbij deelcompetenties/-taken worden afgetoetst.

Dit raster vormt het beoordelingskader, om coherentie in beoordelingen te bevorderen. Werkplekken worden hierin ondersteund door middel van ontbijtsessies en een brochure waarin verwachtingen worden geëxpliciteerd.

De ervaring (uit de opleiding winkelmanagement) leert dat het werkveld vraagt om een transparante opdracht en concrete antwoorden op vragen.

Alle competenties komen geïntegreerd terug in het eindproject. Bij de evaluatie hiervan ligt de focus op het geheel aan competenties in plaats van op elk aspect afzonderlijk. Er vindt een afsluitend driehoeksgesprek plaats tussen de student en de begeleiders, waarbij het portfolio met alle taken wordt besproken. Wanneer een werkplek zich engageert om een student te begeleiden, wordt betrokkenheid verwacht, de mogelijkheid om taken uit te voeren en feedback op/evaluatie van de praktijk en toetsen. In een contract worden deze zaken ook vastgelegd. Voor studenten is dit een win-winsituatie: ze krijgen de mogelijkheid om zich te ontwikkelen en om ervaring op te bouwen. Bij WPL/het praktijkproject is er intensief contact tussen de opleiding en de werkplek: de begeleiders overleggen regelmatig.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat het toetsingsbeleid een doordachte basis heeft die een samenhang vertoont met de opgestelde DLR en gedragsindicatoren maar op sommige punten nog vertaald moet worden naar het graduaatsniveau. De brede benadering van toetsing met aangepaste evaluatievormen afgestemd op de beoogde doelen en doelgroep getuigt van een duidelijke toetsvisie. De beoogde evaluatievormen zijn congruent met de verschillende leervormen (bijv. het werken met beroepsproducten) en er worden voldoende mogelijkheden tot herkansingen geboden. Sterke punten vindt de commissie de transparantie en coherentie in toetsen, de tussentijdse feedbackmomenten (naast evaluatie in de examenperiode en de voortgangstoetsen) en het toegepaste meerogenprincipe: het werkveld wordt betrokken bij de evaluatie van WPL en het praktijkproject, evenals bij de inhoud van de toetsen. Dit alles draagt bij aan een valide, betrouwbaar en transparant beoordelingssysteem, ondersteund door een kritische zelfreflectie.

De bestaande reglementen (OER) worden voor de graduaatsopleidingen nog geïntegreerd. De commissie heeft er vertrouwen in dat enkele hiaten nog zullen worden gevuld, zoals de criteria rondom het praktijkproject, het vormingstraject voor de werkplekcoaches (incl. instructies omtrent te verwerven competenties en de toetsing hiervan) en evaluatie van deze coaches. De instelling kan voorts nog verduidelijken op welke wijze zij de CVO-docenten vertrouwd maakt met het toetsbeleid. Van belang vindt de commissie met name ook dat de bestaande intensieve studentbegeleiding met veel feedbackloops waardoor tijdig bijgestuurd kan worden, wordt geïntegreerd in de kwaliteitscyclus. Ten slotte zal ook op bindende elementen het bestaande reglement specifiek moeten worden toegespitst op de graduaatstudent die leren en werken combineert.

De commissie is van mening dat de kwaliteit van de evaluatie voldoende geborgd is, maar dat de eigenheid van het graduaatsniveau nog verder geïntegreerd kan worden in hogeschoolbrede reglementen en praktijken.

Oordeel: voldoende

2.4 Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg

De opzet en de organisatie van de interne kwaliteitszorg is gericht op een systematische borging en verbetering van de opleiding waar de relevante stakeholders bij betrokken worden.

Bevindingen

De Katholieke Hogeschool VIVES heeft ervoor gekozen om haar bestaande kwaliteitsmodel in de graduaatsopleidingen in te voeren. Daarmee kan de opleiding bogen op een uitgewerkt systeem, dat echter nog volledig geïntegreerd zal moeten worden. Centraal in dit systeem staat de POC, waarin ook vertegenwoordigers zetelen vanuit het werkveld, de alumni en de studenten (minimaal één derde van de leden zijn studenten). De opleiding kent gezien haar eigenheid een eigen POC en toetscommissie; een eigen opleidingshoofd neemt zitting in het OMT. De POC komt minimaal tweemaal per jaar (eenmaal per semester) met alle stakeholders bijeen. De dienst kwaliteitszorg zal voor de graduaatsopleidingen een referentiekader opmaken, dat de leidraad vormt voor de kwaliteitszorg van de opleiding. Bij de kwaliteitszorg zijn diverse actoren actief betrokken; men streeft naar een brede gedragenheid bij alle belanghebbenden. Dit wordt gefaciliteerd door de reguliere overleg- en evaluatiestructuren, aangevuld met onder meer een resonantiegroep (werkveld).

Aandacht voor kwaliteitszorg is er al in de vorm van onder meer (alumni)enquêtes, individuele gesprekken met eerstejaarsstudenten, klasbezoeken bij nieuwe docenten, focusgesprekken met studenten om de volledige opleiding in kaart te brengen en gesprekken met werkplekken. Dit systeem zal bestendigd worden. In de opleidingsraad evalueert het team de einddoelen elk kwartaal. Er is bovendien veel input vanuit de dienst kwaliteitszorg van VIVES. Daarnaast beschikt het CVO over een kwaliteitscoördinator en worden de resultaten van het CVO-kwaliteitszorgsysteem als nulmeting gebruikt. Voor de graduaatsopleidingen wordt een aparte kwaliteitszorgcoördinator aangesteld.

Docenten van CVO MIRAS voelen zich warm onthaald en merken het voordeel van een gestructureerde organisatie met meer middelen. Men ervaart de samenwerking als een goede wisselwerking tussen gelijkwaardige partners, met een duidelijke meerwaarde in de optelsom van de expertise van het CVO met de ondersteuning van de hogeschool.

Overwegingen

Er is een duidelijke strategische keuze van de hogeschool om de eigenheid en het niveau van de opleiding te bewaken, onder meer via een eigen POC, toetscommissie en opleidingshoofd. De commissie hecht veel waarde aan het waarborgen van een eigen identiteit op niveau 5 en stelt vast dat er voldoende maatregelen zijn genomen om deze waarborging te kunnen bieden, mede dankzij de permanente kwaliteitsbewaking door de POC.

Veel aandacht gaat uit naar het vergroten van de betrokkenheid en participatie van alle betrokkenen, zoals ook is af te leiden uit de structureel ingebouwde hefboomen. Deze participatiestructuur moet echter nog verder vormgegeven worden (bijv. door het opstellen van een duidelijke vragenlijst aan het werkveld). Ook de monitoring van de voortgang behoeft nadere uitwerking. Bij de eerste accreditatieprocedure ziet de commissie deze uitwerking graag getoetst; hoe wordt input uit het beroepenveld concreet meegenomen in de praktijk? Ook de specifieke invulling van de studietrajectbegeleiding (al dan niet door het opleidingshoofd) kan dan aan bod komen.

De commissie heeft er vertrouwen in dat de toespitsing van het bestaande kwaliteitsmodel van VIVES op de graduaatsopleidingen voldoende garanties biedt voor een goede interne kwaliteitszorg, in samenspraak met het werkveld. Wel benadrukt de commissie dat bij het nader uitwerken van het bestaande kwaliteitszorgsysteem specificiteit en de input van CVO MIRAS van belang is, om de eigenheid goed te kunnen vormgeven en borgen.

In dit kader moet, zoals ook aangegeven door de opleiding, onder meer het Onderwijs- en Examenreglement nog nader toegespitst worden op de graduat. Daarnaast is een aandachtspunt de frequentie van audits; in de opstartfase is hier een nauwe opvolging aangewezen.

Oordeel: voldoende

2.5 Eindoordeel

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor de opleiding graduaat in de verkeerskunde en de mobiliteit voldoende.

De commissie ziet een solide basis waarop wordt voortgebouwd. Er is veel expertise aanwezig in het onderwijsteam. Daarnaast maakt men goed gebruik van de contacten en aanwezige kennis in het werkveld. Het curriculum is goed uitgewerkt waardoor een sterk programma is ontstaan met een stevige praktijkcomponent. Het samenwerkingsverband beschikt over een degelijke en gestructureerde organisatie met aandacht voor onderwijsproces en -visie, met aandacht voor toetsingsbeleid en een sterk kwaliteitszorgmodel, zoals ook naar voren kwam in de instellingsreview. De specifieke taken en opdrachten komen doorleefd over en zijn gericht op de eigenheid van de graduaatsopleiding. Er is veel aandacht besteed aan de identiteit van de opleiding en het behoud daarvan, mede gebaseerd op de al aanwezige ervaring met HBO5.

Wel is er nog speciale aandacht nodig voor onder andere internationale benchmarking, de invulling van (zij-)instroomtrajecten voor generatiestudenten en carrièreswitchers, het specificeren van de beroepsprofielen en voor het nader opleidingsspecifiek invullen van zowel het toetsings- en beoordelingssysteem als de opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg. Buiten de genoemde aanbevelingen is het een zeer complete aanvraag met een gedegen onderbouwing en een kritische reflectie die getuigt van inzicht.

Het dossier en toelichtend gesprek met de opleiding geven de commissie vertrouwen dat dit opleidingsproject zal uitgroeien tot een degelijk en volwaardig programma.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe HBO5-Opleiding (omvorming)”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 28 april 2017.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een vooroverleg op 22 november 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 22 november 2018 om 09.30 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Jan Bonneure;**
- **Koen Vandenberghe;**
- **Anne Vanmaercke;**
- **Lies Demeulenaere;**
- **Dirk Gabriels.**

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking op 22 november 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de vier generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 5 januari 2019.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
4. Opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Partner samenwerkingsverband	Katholieke Hogeschool VIVES Zuid
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Doorniksesteenweg 145, 8500 Kortrijk +32 56 26 41 60 www.vives.be
Naam, functie, telefoon, e-mail contactpersoon	Johan De Langhe, Studiegebieddirecteur Handelswetenschappen en bedrijfskunde
Partner samenwerkingsverband	CVO MIRAS
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Nelson Mandelaplein 1, 8500 Kortrijk +32 56 32 19 19 www.miras.be
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Graduaat in de verkeerskunde en de mobiliteit
Afstudeerrichtingen	-
Niveau en oriëntatie	Hoger beroepsonderwijs niveau 5 (HBO5)
(Bijkomende) titel	Gegradueerde in de verkeerskunde en de mobiliteit
(Delen van) studiegebied(en)	Handelswetenschappen en bedrijfskunde
ISCED benaming van het studiegebied	10 services
Onderwijstaal	Nederlands
De vestiging waar de opleiding wordt aangeboden	Kortrijk
Studieomvang (in studiepunten)	90
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja, HBO5 omvorming
HBO5-opleiding(en) van waaruit wordt omgevormd tot de nieuwe opleiding	Verkeerskunde (CVO MIRAS)
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgopleidingen	-

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

1. De gegradueerde herkent een verkeers- en mobiliteitsprobleem, analyseert het en plaatst het binnen de maatschappelijke, sociale, geografische en bestuurs- en beleidskundige context.
2. De gegradueerde vertaalt verkeers- en mobiliteitsproblemen naar relevante verbetervoorstellen ter ondersteuning van de beleidsverantwoordelijke en houdt hierbij rekening met een duurzaam ruimtelijke ordenings- en nederzettingspatroon.
3. De gegradueerde participeert aan het opstellen en opvolgen van verkeers- en mobiliteitsplannen en het uitvoeren van praktisch verkeersonderzoek.
4. De gegradueerde bewaakt de kwaliteit van een inrichtingsplan en gerealiseerde projecten op het gebied van verkeer, mobiliteit en ruimtelijke inrichting.
5. De gegradueerde verleent op vraag van een leidinggevende advies met betrekking tot courante verkeers-, vervoers- en toekomstige mobiliteitsontwikkelingen. De gegradueerde werkt eenvoudige verkeerstechnische en courante vervoersmaatregelen uit en kan deze beargumenteren bij de verschillende stakeholders.
6. De gegradueerde onderhoudt het eigen deskundigheidsniveau door in zijn vakgebied relevante wetgeving en ontwikkelingen op te volgen en door contacten te leggen met organisaties en sleutelfiguren in het werkveld.
7. De gegradueerde communiceert onderbouwd, objectief en deontologisch over initiatieven, problemen en oplossingen en rapporteert daarover aan de verschillende stakeholders. De gegradueerde initieert interne en externe overlegmomenten en (vormings)activiteiten.
8. De gegradueerde werkt zowel zelfstandig als in (multidisciplinair) teamverband met oog voor kwaliteit.

Datum validatie: 10 december 2018

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Guy Aelterman (voorzitter) is ingenieur en doctor in de landbouwwetenschappen. Na de uitbouw van een wetenschappelijke en onderwijscarrière richtte hij zich steeds meer op het bestuur van onderwijsorganisaties. Hij was verbonden aan de Industriële Hogeschool CTL in Gent, aanvankelijk voor onderwijs- en later ook voor bestuursopdrachten. Nadien werd hij algemeen directeur en hoogleraar aan de Hogeschool Gent. In 2004 werd hij permanent bestuurder en later vicevoorzitter van de NVAO. Eind 2009 werd hij algemeen directeur van de Artesis hogeschool Antwerpen en later (2012-2014) kabinetschef van de Vlaamse minister van Onderwijs. Hij beëindigde zijn professionele loopbaan als hoogleraar aan de Universiteit Gent. Nu is hij met pensioen en nog steeds betrokken bij externe evaluaties in het hoger onderwijs in binnen- en buitenland. Hij is ook lid van de raad van bestuur van het evaluatiebureau van Nederlandse universiteiten QANU.

Nina Spithost (commissielid) is medeverantwoordelijke voor kwaliteitszorg en frontoffice binnen flexibel hoger onderwijs en het portfolio Associate degrees van NHL Stenden. Tevens is zij lid van het platform Associate degrees van de Vereniging Hogescholen Nederland.

Ludo Kluppels (commissielid) is 'traffic' psycholoog, verantwoordelijk voor opleidingen in het kader van de alternatieve maatregelen en werkzaam in internationale 'capacity building'-projecten van VIAS Institute. Afgestudeerd als klinisch psycholoog aan de KU Leuven in 1979 werd hij tewerkgesteld in de Kinderopvangcentra van Groot-Antwerpen. Als docent was hij betrokken in de opleiding voor 'remedial teachers' en de opleiding voor leerkrachten buitengewoon onderwijs. In 1993 ontwikkelde hij in het kader van het Internationaal Huis van het Kind opleidingen voor de medewerkers van de buitenschoolse kinderopvang. Vanaf 1996 schakelde hij over naar het BIVV om opleidingen in het kader van de alternatieve maatregelen op te starten. Vanaf 2014 is hij vooral werkzaam in internationale 'capacity building'-projecten.

Bert Vanderbeken (student-commissielid) is voormalig student HBO Associate Degree Marketing and Sales aan AP Hogeschool.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Pieter Caris**, beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator.
- **Carlijn Braam**, zelfstandig tekstschrijver/redacteur, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- Informatiedossier TNO HBO5 omvorming graduaat in de verkeerskunde en de mobiliteit - samenwerkingsverband VIVES HBO5 Zuid

Verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Bijlage 1: De domeinspecifieke leerresultaten met een door de relevante dienst van het ministerie van onderwijs van de Vlaamse gemeenschap ondertekende verklaring dat de activiteiten en de descriptorenelementen kennis en vaardigheden van de relevante beroepskwalificatie(s) herkenbaar aanwezig zijn in de domeinspecifieke leerresultaten;
- Bijlage 2: De beoogde opleidingsspecifieke leerresultaten;
- Bijlage 3: Een schematisch programmaoverzicht;
- Bijlage 4: Een inhoudsbeschrijving van de programmaonderdelen van de eerste 60 studiepunten (ECTS-fiches), met vermelding van de beoogde leerresultaten, onderwijs-/werkvorm(en), wijze van toetsing en toetscriteria, literatuur (verplicht/aanbevolen), aantal studiepunten;
- Bijlage 5: Een verklaring op eer waarbij bevestigd wordt dat de in het informatiedossier voorziene middelen en personeel zullen worden ingezet in de opleiding;
- Bijlage 6: Overzicht van de contacten met het werkveld inzonderheid deze in functie van werkplekleren en interne kwaliteitszorg;
- Bijlage 7: Onderwijs- en examenregeling;
- Bijlage 8: EVC/EVK-procedure;
- Bijlage 9: Een oplistijng van de gekende aanvullingstrajecten naar een bachelordiploma;
- Bijlage 10: Het rapport van de Commissie Hoger Onderwijs in het kader van het voorlopig kwaliteitstoezicht.

Bijlage 5: Lijst met afkortingen

4C/ID	4 Components Model for Instructional Design
CVO	Centrum voor Volwassenenonderwijs
DLR	domeinspecifiek(e) leerresulta(a)t(en)
ECTS	European Credit Transfer System
EVC	Eerder verworven competentie
EVK	Eerder verworven kwalificatie
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OPO	opleidingsonderdeel
POC	permanente onderwijscommissie
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
WPL	werkplekleren

